

TỈNH CAO BẰNG THỰC HIỆN CHÍNH SÁCH CHĂM SÓC NGƯỜI KHUYẾT TẬT

NGUYỄN THỊ OANH*

Chăm sóc người khuyết tật là một chủ trương lớn của Đảng và Nhà nước ta, thể hiện bản chất nhân văn của chế độ xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam. Những năm qua, các cấp ủy Đảng, chính quyền, các tổ chức đoàn thể và người dân tỉnh Cao Bằng đã có nhiều hoạt động thiết thực chăm sóc sức khỏe, trợ giúp người khuyết tật từng bước hòa nhập cộng đồng. Những thành tựu về thực hiện chính sách chăm sóc người khuyết tật thể hiện sự nỗ lực, đồng thuận của cấp ủy, chính quyền và Nhân dân; góp phần không ngừng nâng cao đời sống vật chất và tinh thần của người khuyết tật tỉnh Cao Bằng.

Từ khóa: Người khuyết tật; chăm sóc người khuyết tật; tỉnh Cao Bằng; thực hiện chính sách. Caring for people with disabilities is a key policy of the Party and the State, reflecting the humanitarian essence of Vietnam's socialist system. In recent years, Party committees, authorities, organizations, and residents of Cao Bang province have actively carried out practical initiatives to provide healthcare and support the integration of people with disabilities into the community. The achievements in implementing disability care policies demonstrate the efforts and consensus of the Party committees, local authorities, and the People, contributing to the continuous improvement of the material and spiritual well-being of people with disabilities in Cao Bang province.

Keywords: People with disabilities; disability care; Cao Bang province; policy implementation.

NGÀY NHẬN: 11/8/2024 NGÀY PHẢN BIỆN, ĐÁNH GIÁ: 12/9/2024 NGÀY DUYỆT: 14/02/2025

DOI: <https://doi.org/10.59394/qlnn.349.2025.1103>

1. Đặt vấn đề

Người khuyết tật là đối tượng chịu nhiều thiệt thòi trong xã hội. Tại tỉnh Cao Bằng, người khuyết tật có số lượng khá đông. Phần lớn có đời sống vật chất, tinh thần gặp nhiều khó khăn. Ngoài việc được hưởng các quyền, nghĩa vụ như mọi công dân khác, người khuyết tật còn được bảo vệ và thực hiện những quyền ưu tiên dành riêng cho họ. Do đó, việc thực hiện chăm lo, hỗ trợ tạo điều kiện để người khuyết tật vượt qua khó khăn,

vươn lên hòa nhập cộng đồng là hoạt động có ý nghĩa nhân văn sâu sắc.

2. Thực trạng công tác chăm sóc người khuyết tật tại tỉnh Cao Bằng

a. Về chính sách chăm sóc người khuyết tật

Trên cơ sở các văn bản pháp luật của Đảng và Nhà nước về người khuyết tật, tỉnh Cao Bằng đã ban hành các chính sách đối với

* ThS, Trưởng Chính trị Hoàng Đình Giông, tỉnh Cao Bằng

người khuyết tật, như Quyết định số 15/2015/QĐ-UBND ngày 26/6/2015 của Ủy ban nhân dân (UBND) tỉnh về việc ban hành quy định phân cấp quản lý thực hiện bảo hiểm y tế cho người thuộc hộ gia đình nghèo, người dân tộc thiểu số đang sinh sống tại vùng có điều kiện kinh tế - xã hội khó khăn, đặc biệt khó khăn; người thuộc hộ gia đình cận nghèo; người thuộc diện hưởng trợ cấp bảo trợ xã hội hàng tháng; trẻ em dưới 6 tuổi, người mắc bệnh ung thư, chạy thận nhân tạo, mổ tim hoặc các bệnh khác gặp khó khăn do chi phí cao mà không đủ khả năng chi trả viện phí trên địa bàn tỉnh Cao Bằng.

Quyết định số 30/2016/QĐ-UBND ngày 11/11/2016 của UBND tỉnh quy định mức trợ giúp cho các đối tượng bảo trợ xã hội áp dụng trên địa bàn tỉnh Cao Bằng; Kế hoạch số 3250/KH-UBND ngày 25/12/2020 của UBND tỉnh về trợ giúp người khuyết tật giai đoạn 2021 - 2030 trên địa bàn tỉnh Cao Bằng; Kế hoạch số 764/KH-UBND ngày 18/03/2019 của UBND tỉnh thực hiện đề án hỗ trợ trẻ em khuyết tật tiếp cận các dịch vụ bảo vệ, chăm sóc, giáo dục tại cộng đồng giai đoạn 2019 - 2025... Kèm theo đó là các văn bản hướng dẫn thi hành nhằm phòng ngừa, giảm thiểu khuyết tật; nâng cao nhận thức, thay đổi thái độ và hành vi trong cộng đồng về vấn đề khuyết tật; chống kỳ thị, phân biệt đối xử người khuyết tật; tạo điều kiện, trợ giúp người khuyết tật, nhất là người khuyết tật có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn.

b. Một số kết quả trong công tác chăm sóc người khuyết tật

Một là, tổ chức các chương trình từ thiện xã hội. Giai đoạn từ năm 2017 - 2023, Hội Bảo trợ Người khuyết tật và bảo vệ quyền trẻ em tỉnh đã phối hợp với các địa phương tuyên truyền, vận động các cơ quan, ban, ngành, đoàn thể, các doanh nghiệp, nhà tài trợ, nhà hảo tâm tổ chức các chương trình từ thiện xã hội cùng chung tay, góp sức. Kết quả: “hỗ trợ hơn 13,2 tỷ đồng cho trên 28.000 lượt người khuyết tật, trẻ mồ côi, trẻ em nghèo và các

đối tượng khó khăn, yếu thế”¹. Thực hiện nhiều chương trình bảo trợ, như: trợ giúp về y tế, phương tiện đi lại, cải thiện sinh hoạt, sinh kế, giảm nghèo, đào tạo nghề, tạo việc làm, hỗ trợ người khuyết tật và trẻ mồ côi...

Hai là, chú trọng công tác chăm sóc sức khỏe, khám, chữa bệnh cho người khuyết tật. Giai đoạn từ năm 2013 - 2021, “Sở Y tế tỉnh Cao Bằng đã thực hiện liên kết, phối hợp với các tổ chức nhân đạo, từ thiện trong và ngoài nước khám, chữa bệnh miễn phí cho 22.124 người, trong đó, khám miễn phí cho hơn 9.600 lượt người khuyết tật; phẫu thuật chỉnh hình, phục hồi chức năng miễn phí cho 314 người khuyết tật, trong đó, ưu tiên cho người khuyết tật là trẻ em và người cao tuổi”².

Cùng với đó, giai đoạn từ năm 2017 - 2023, Hội Bảo trợ Người khuyết tật và bảo vệ quyền trẻ em tỉnh đã tổ chức, phối hợp với các cơ quan, đơn vị, các cơ sở y tế chăm sóc sức khỏe cho người khuyết tật. Kết quả: “tổ chức khám bệnh, tư vấn sức khỏe, cấp thuốc miễn phí cho 14.215 lượt người; hỗ trợ mua thẻ bảo hiểm y tế cho 2.733 người khuyết tật; hỗ trợ 7 trẻ em phẫu thuật tim, 5 trẻ em khuyết tật đi phẫu thuật chỉnh hình và phục hồi chức năng...”³. Đối với người khuyết tật mức độ nặng, đặc biệt nặng đang hưởng trợ cấp xã hội hàng tháng, được cấp thẻ bảo hiểm y tế theo quy định.

Ba là, công tác trợ giúp xã hội. Các chính sách, hoạt động trợ giúp người khuyết tật có sự thay đổi căn bản, chuyển từ sự trợ giúp mang tính nhân đạo từ thiện sang trợ giúp theo quan điểm phát triển, tạo động lực cho người khuyết tật vươn lên. Giai đoạn từ năm 2017 - 2023, tỉnh Cao Bằng đã: “... tặng 601 xe lăn cho người khuyết tật hệ vận động; tặng 193 xe đạp cho trẻ mồ côi nghèo vượt khó trong học tập và trẻ em khuyết tật nhẹ; xây mới, sửa chữa 48 “Nhà tình thương” cho người khuyết tật; tặng 1.508 suất học bổng, hỗ trợ học tập cho trẻ em là người khuyết tật; tổ chức thăm hỏi, tặng quà cho 16.915 lượt người khuyết tật và trẻ em thuộc hộ nghèo

nhân ngày lễ, Tết; trợ cấp khó khăn, hỗ trợ cho 230 hộ gia đình phụ nữ có người khuyết tật làm kinh tế, tặng quà, trao tặng sổ tiết kiệm; phối hợp với các cơ quan, doanh nghiệp tổ chức dạy nghề cho 1.160 người khuyết tật; hỗ trợ tư vấn, tạo việc làm cho 48 người⁴. Ngoài ra, Hội Bảo trợ Người khuyết tật và bảo vệ quyền trẻ em tỉnh Cao Bằng đã kêu gọi các tổ chức, cá nhân “trao tặng hơn 500 xe lăn, vận động xây mới 7 căn nhà tình thương; tổ chức thăm hỏi, tặng quà 4.737 người khuyết tật; trợ cấp thường xuyên 2.818 người khuyết tật; hỗ trợ đột xuất 4 gia đình có trẻ em bị tai nạn đuối nước; tặng học bổng cho 20 trẻ em; tặng 326 suất quà nhân dịp Tết Nguyên đán”⁵.

Bốn là, công tác trợ giúp pháp lý cho người khuyết tật được Trung tâm Trợ giúp pháp lý nhà nước tỉnh Cao Bằng thuộc Sở Tư pháp đẩy mạnh thông qua hoạt động tư vấn pháp luật và tham gia tố tụng để bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp, góp phần giúp người khuyết tật nâng cao nhận thức về pháp luật, xóa bỏ rào cản về tinh thần, vươn lên hòa nhập cộng đồng. Kết quả, giai đoạn 2015 - 2023, Trung tâm Trợ giúp pháp lý tỉnh Cao Bằng đã tổ chức trợ giúp pháp lý cho 1.681 lượt người, trong đó, 1.584 người dân tộc thiểu số đặc biệt khó khăn, 52 người nghèo, 12 người có công với cách mạng, 17 người cao tuổi, 7 người khuyết tật,...⁶ góp phần không nhỏ trong việc thực hiện các chính sách liên quan đến quyền của người khuyết tật.

Những kết quả trên đã góp phần nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các cấp, các ngành và cộng đồng xã hội trong thực hiện chính sách đối với người khuyết tật; khơi dậy và phát huy truyền thống tốt đẹp của dân tộc làm cho đời sống vật chất và tinh thần của người khuyết tật ngày càng được cải thiện, có thêm nhiều cơ hội tiếp cận các dịch vụ xã hội cơ bản, tự tin, tự lực vươn lên trong cuộc sống.

c. Những hạn chế, bất cập

Bên cạnh những kết quả đạt được, thực

hiện chính sách chăm sóc người khuyết tật trên địa bàn tỉnh Cao Bằng còn những hạn chế, tồn tại nhất định. Cụ thể:

(1) Công tác tuyên truyền, vận động, quản lý ở một số đơn vị còn yếu kém, hiệu quả chưa cao, do đó, tình trạng một bộ phận cán bộ và người dân nhận thức chưa đầy đủ, xem công tác người khuyết tật là hoạt động nhân đạo, từ thiện, thuộc trách nhiệm của ngành Lao động - Thương binh và Xã hội; vẫn còn tình trạng kỳ thị, phân biệt đối xử với người khuyết tật.

(2) Đời sống người khuyết tật còn nhiều khó khăn, nhiều gia đình người khuyết tật thuộc hộ nghèo, nhất là người khuyết tật đặc biệt nặng.

(3) Vẫn còn người khuyết tật chưa được tiếp cận hoặc tiếp cận chưa đầy đủ các chính sách trợ giúp của Nhà nước về y tế, giáo dục, dạy nghề, việc làm, tín dụng... mức trợ cấp xã hội cho người khuyết tật còn thấp; số người khuyết tật được nuôi dưỡng tại các cơ sở bảo trợ xã hội còn ít, cơ sở vật chất và điều kiện sinh hoạt còn thiếu thốn.

(4) Chưa có trung tâm, trường chuyên biệt dành cho học sinh khuyết tật trên địa bàn tỉnh.

(5) Hoạt động trợ giúp pháp lý mới chỉ đáp ứng được một phần nhỏ nhu cầu của người khuyết tật, đa phần người khuyết tật chưa được tiếp cận các dịch vụ tư vấn, trợ giúp pháp lý.

3. Giải pháp nâng cao hiệu quả công tác chăm sóc người khuyết tật tại tỉnh Cao Bằng

UBND tỉnh Cao Bằng đã xây dựng các kế hoạch chi tiết, rõ ràng về việc trợ giúp người khuyết tật trên địa bàn tỉnh theo lộ trình và mục tiêu cụ thể. Để đạt được điều đó, trong thời gian tới, tỉnh cần tập trung vào các giải pháp sau:

Thứ nhất, đẩy mạnh công tác phổ biến, tuyên truyền các chính sách trợ giúp người khuyết tật, quyền và trách nhiệm của người khuyết tật đến các ngành, các cấp, gia đình và bản thân người khuyết tật. Tăng cường

công tác thông tin tuyên truyền giáo dục, nâng cao nhận thức về việc thực hiện *Luật Người khuyết tật* và các hoạt động chăm sóc, giúp đỡ người khuyết tật, các biện pháp phòng ngừa khuyết tật, phòng chống bạo lực, phân biệt đối xử với người khuyết tật.

Thứ hai, tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo và quản lý của các cấp ủy đảng, chính quyền của tỉnh; phát huy sức mạnh của cả hệ thống chính trị tạo sự đồng thuận của cộng đồng địa phương trong việc thực hiện các chương trình, chính sách an sinh xã hội, chăm sóc, giúp đỡ đối với người khuyết tật. Nâng cao nhận thức và trách nhiệm của cán bộ, đảng viên trong chỉ đạo và thực hiện; cán bộ xã, phường trực tiếp làm công tác an sinh xã hội tại cơ sở. Đồng thời, làm tốt công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát việc thực hiện chính sách đối với người khuyết tật tại các huyện, xã, phường, thị trấn.

Thứ ba, tiến hành khảo sát, xây dựng và hoàn thiện hệ thống dữ liệu về người khuyết tật trên địa bàn tỉnh. Duy trì hệ thống thông tin giữa các cơ quan, đơn vị, địa phương để kết nối khai thác, sử dụng dữ liệu về người khuyết tật. Tổ chức điều tra, khảo sát thực trạng người khuyết tật, các đặc trưng về giới tính, tuổi, các dạng tật, hạng tật, tình trạng việc làm, thu nhập... làm căn cứ tham mưu đề xuất xây dựng, bổ sung hoàn thiện các chính sách trợ giúp người khuyết tật.

Thứ tư, đẩy mạnh xã hội hóa hoạt động trợ giúp người khuyết tật. Tích cực huy động, vận động các nguồn lực xã hội cho trợ giúp người khuyết tật; khuyến khích sự tham gia của khu vực ngoài nhà nước đầu tư các mô hình phi lợi nhuận chăm sóc người khuyết tật, nhất là người khuyết tật nặng, người khuyết tật là phụ nữ, trẻ em, người cao tuổi.

Thứ năm, củng cố, kiện toàn đồng bộ tổ chức của người khuyết tật, vì người khuyết tật từ tỉnh đến cơ sở; đổi mới mạnh mẽ nội dung, phương thức hoạt động của các tổ chức theo phương châm: “Tăng cường đoàn kết, chủ động vươn lên, nhân ái, bình đẳng, hòa nhập

cộng đồng”. Tranh thủ các nguồn lực, tạo nguồn kinh phí hoạt động; đề cao trách nhiệm và sự chủ động của tổ chức trong việc triển khai thực hiện các nhiệm vụ, các phong trào, các cuộc vận động gắn với thực hiện các nhiệm vụ chính trị của tỉnh.

Thứ sáu, nâng cao hiệu quả công tác trợ giúp pháp lý cho người khuyết tật. Trung tâm Trợ giúp pháp lý nhà nước tỉnh tiếp tục phối hợp với các cơ quan, tổ chức liên quan về người khuyết tật tăng cường các hoạt động cụ thể, khả thi, phù hợp cho các dạng tật, bảo đảm 100% người khuyết tật được trợ giúp pháp lý khi có nhu cầu.

Thứ bảy, bồi dưỡng và nâng cao năng lực cho đội ngũ cán bộ làm công tác chăm sóc người khuyết tật, trong đó có cán bộ công tác xã hội cấp cơ sở; cán bộ, giáo viên, nhân viên tham gia công tác trong cơ sở giáo dục, trung tâm hỗ trợ và phát triển giáo dục hòa nhập. Tiếp tục tăng cường công tác đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ và phát triển mạng lưới cộng tác viên tại cộng đồng, đội ngũ nhân viên công tác xã hội trên địa bàn tỉnh; bố trí đội ngũ y, bác sĩ về làm việc tại các cơ sở y tế tuyến xã (đặc biệt là y, bác sĩ về chuyên khoa tâm thần và phục hồi chức năng) □

Chú thích:

1, 2, 3, 4, 5. *Chung tay chăm sóc người khuyết tật, trẻ mồ côi*. <https://baocaobang.vn>, ngày 22/3/2023.

6. *Nâng cao chất lượng công tác trợ giúp pháp lý*. <https://baocaobang.vn>, ngày 22/3/2023.

Tài liệu tham khảo:

1. Bùi Gia Huân - Đoàn Thị Yến (2023). *Đào tạo nghề và giải quyết việc làm cho người khuyết tật ở thành phố Hà Nội*. Tạp chí Quản lý nhà nước số 335 (12/2023).

5. *Quyền trợ giúp pháp lý của người khuyết tật theo quy định của pháp luật Việt Nam*. <https://www.quanlynhanuoc.vn>, ngày 22/8/2024.

6. *Tác động của hội nhập quốc tế đến việc thực hiện chính sách đối với người khuyết tật ở Việt Nam hiện nay*. <https://www.quanlynhanuoc.vn>, ngày 02/8/2024.